

Naturvårdsverkets och Boverkets utvärdering av utfall och tillämpning av de nya strandskyddsreglerna

- kontorsutlåtande, svar på remiss

Förslag till beslut

1. Godkänna anmälan till stadsbyggnads- och idrottsroteln och lägga den till handlingarna.

Kerstin Sandström
Stadsdelsdirektör

Rune Ney
Avdelningschef

Sammanfattning

Regeringen gav i december 2012 Naturvårdsverket och Boverket i uppdrag att gemensamt göra en utvärdering och översyn av tillämpning och utfall av det nya regelverket för strandskydd som trädde i kraft 2009 och 2010. Samt vid behov föreslå ändringar. Uppdraget redovisas i den remiss som nu är ute på samråd.

De båda myndigheterna föreslår bland annat att det ska bli enklare att upphäva strandskyddet längs mindre sjöar och vattendrag främst i områden med lägre exploateringsgrad och som har liten betydelse för strandskyddets syften. Myndigheterna konstaterar också att strandskyddet tillämpas olika i olika delar av landet, vilket måste åtgärdas.

Förvaltningen har inga invändningar mot förslagen i utvärderingen.

Bakgrund

Skärholmens stadsdelsnämnd har tagit emot Naturvårdsverkets och Boverkets utvärdering av de nya strandskyddsreglerna från stadsbyggnads- och idrottsroteln. Remisstiden sträcker sig till den 18 november. Skärholmens stadsdelsnämnd har inte beviljats förlängning. Skärholmens stadsdelsförvaltning besvarar remissen med ett kontorsutlåtande.

Regeringen gav i december 2012 Naturvårdsverket och Boverket i uppdrag att gemensamt göra en utvärdering och översyn av tillämpning och utfall av det nya regelverket för strandskydd som trädde i kraft 2009 och 2010. Samt vid behov föreslå ändringar. Uppdraget redovisas i den remiss som nu är ute på samråd.

Ändringarna av reglerna som trädde i kraft 2009 och 2010 syftade till att uppnå en mer enhetlig rättstillämpning. Förtydliganden gjordes i miljöbalken avseende bland annat förutsättningarna för att upphäva eller ge dispens från strandskyddet och bevarande av en fri passage närmast strandlinjen. Ändringarna av reglerna syftade också till att främja utvecklingen av landsbygdsområden genom att i vissa utpekade områden tillåta vissa lättnader i strandskyddet. Regeringen konstaterade i budgetpropositionen 2012 att det fanns indikatorer på att de nya reglerna inte fyllt sitt syfte och att tillämpningen inte var enhetlig över landet.

Ärendet

Strandskyddet syftar till att trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Förslag till författningsändring

Miljöbalken 7 kapitlet 18 § bör ändras så att det blir enklare att upphäva strandskyddet längs mindre sjöar och vattendrag främst i områden med lägre exploateringsgrad. Idag krävs att området uppenbart saknar betydelse för strandskyddets syften för att strandskyddet ska kunna upphävas. Naturvårdsverket och Boverket föreslår därför att bestämmelsen förses med ytterligare en punkt som enbart gäller för mindre sjöar och vattendrag och som innebär att strandskyddet kan upphävas om området har liten betydelse för strandskyddets syften.

Några av slutsatserna i redovisningen

Det finns lokala och regionala skillnader i tillämpningen av strandskyddslagen. Den största orsaken till att hälften av länen tillämpar generella beslut om undantag från bestämmelserna.

Kvaliteten på dispensbeslut behöver förbättras och kompletterande vägledning behövs. Bedömningen av den långsiktiga påverkan av strandskyddets syften behöver bli bättre.

De flesta områden där *strandskyddet har upphävts i en detaljplan* har sedan tidigare varit planlagda. Det är få detaljplaner som länsstyrelsen har överprövat och endast enstaka beslut har upphävts. Mer stöd och vägledning behövs till länsstyrelser och kommuner, framför allt med tolkning och tillämpning av de enskilda skälen.

Det är för tidigt att se om reglerna om landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) har lett till landsbygdsutveckling.

Strandskyddsreglerna har gjort det svårare att bygga i Skärgårdsområden och i storstadsnära glesbygder. Att förhindra exploatering i områden där bebyggelsestrycket är som störst var ett av flera syften med den nya lagstiftningen. Även om de flesta kommuner med glesbygdsområden i storstadsnära lägen anger att de har bostadsbrist är det tveksamt om strandskyddet skulle bidra till att lösa bostadsbristen.

I utredningen förespråkas inte generella undantag, utan för att långsiktigt säkra strandskyddets syften förespråkar de båda myndigheterna att en lättnad i strandskyddet för mindre sjöar och vattendrag prövas i det enskilda fallet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen stadsutveckling.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Skärholmens stadsdelsområde ligger utmed Mälarens strand. Strandskyddet gäller 100 meter upp på land och 100 meter ut i vattnet. All mark vid våra vattendrag är detaljplanlagd vilket gör att det är detaljplanerna som gäller och inte strandskyddet. I och med det nya förslaget som trädde i kraft 2009 så träder strandskyddet in vid upphävande av en detaljplan. En stor del av strandkanten i Skärholmen ligger i Sätmaskogens naturreservat och är detaljplanlagt som naturreservat.

I Stockholms stad är det stadsbyggnadsnämnden som beslutar om upphävande av eller dispens från strandskyddet. Vid detaljplanering kan strandskyddet upphävas. För att upphäva skyddet finns särskilda skäl. De särskilda skälen framgår av 7 kap. 18 c § miljöbalken som lyder:

Som särskilda skäl vid prövning av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet får man beakta endast om det område som upphävandet eller dispensen avser

- 1. redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,*
- 2. genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,*
- 3. behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,*
- 4. behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,*
- 5. behövs för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller*
- 6. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.*

Förslaget att ändra Miljöbalken 7 kapitlet 18 § så att det blir enklare att upphäva strandskyddet längs mindre sjöar och vattendrag i områden med lägre exploateringsgrad och som har liten betydelse för strandskyddets syften verkar rimligt.

Förslagen på åtgärder verkar också rimliga. Mer stöd och vägledning behövs till länsstyrelser och kommuner, framför allt med tolkning och tillämpning av de enskilda skälen för att få en enhetlig bedömning. Bristen på vägledning verkar vara en stor orsak till varför tolkningen och tillämpningen ser så olika ut.

Bilaga

1. Strandskydd – redovisning av ett regeringsuppdrag